

V. SÎRBU  
FL. ANASTASIU

# RAPORT PRELIMINAR DE CERCETARE ARHEOLOGICĂ ÎN STAȚIUNEA DE LA GRĂDIȘTEA [JUDEȚUL BRĂILA]—CAMPANIA 1978

Așezarea geto-dacă se află pe un martor de eroziune situat în stînga riului Buzău, la cca 5 km în aval de Grădiștea. Popina are forma unui triunghi cu înălțimea, față de bază, de 14—17 m, iar înălțimea absolută, este de 46,49 m. Stațiunea se află pe raza com. Grădiștea, în perimetrul Ocolului Silvic Ianca.

Suprafața așezării are cca. 12 000 m<sup>2</sup>, avînd urme de locuire pe toată suprafața. Nu s-au surprins elemente de apărare sau fortificare.

În 1970 s-a efectuat un sondaj de către N. Harțuchi și F. Anastasiu. În campania din 1978 s-au executat 12 secțiuni însumînd o suprafață de 360 m<sup>2</sup> și s-au descoperit: 1. locuință de suprafață cu vatră din pietre de rîu, 2. bordeie cu vetre și 30 gropi.

Întrucît așezarea a fost folosită pentru culturi agricole și arată pînă la cca 25 cm adîncime, toate elementele de locuire și inventarul lor, pînă la această adîncime, au fost deranjate și distruse.

Depunerile arheologice sînt dispersate, în stratul cultural ce este mai gros și mai bogat în S—E zonei cercetate. Nu s-a putut sesiza vreo ordonanță a gropilor, putem doar observa o aglomerare de gropi în zona de S—E.

Din locuința de suprafață s-a păstrat numai vatra, restul fiind distrus de arături. Aceasta avea formă rectangulară, cu laturile mari concave. Era construită din pietre mari și mijlocii de rîu. Pe ele și între ele s-au observat urme puternice de arsură.

Unul din cele două bordeie este de formă rotundă iar celălalt este rectangular. Menționăm la bordeiul nr. 1 existența unui fel de prag. Amîndouă aveau vetre, așezate în partea opusă intrării.

În privința gropilor, menționăm existența a două tipuri: a) în formă de sac (26 exemplare) și b) în formă de clopot cu cotlon (4 exemplare). Ultima categorie cuprinde gropi adînci și cu resturi arheologice mult mai bogate.

Nu s-au descoperit morminte. Doar în Gr. 25 sub o zonă puternică de arsură s-au descoperit, într-o cupă răsturnată și spartă, fragmente de oase calcinate, ce par a fi umane.

## *Ceramica*

Ținînd cont de pasta din care este lucrată, ceramica se împarte în două mari categorii: a) din pastă grosieră (cca 60—65%) și din pastă fină (cca 35—40%). Din prima categorie sînt lucrate îndeosebi vasele de dimensiuni mari și mijlocii, iar ca forme principale borcanele și cătuile. Arderea acestei categorii ceramice este, în cvasitotalitate, oxidantă și incompletă.

În cadrul ceramicii fine, majoritară este ceramica arsă reducător, de culoare cenușie iar ca forme principale: cămile, cupele, fructierele și strecurătorile și unele vase mari cu buza lată și plată.

În ceea ce privește tehnica, ceramica lucrată cu mîna este majoritară și cuprinde.

indeosebi, vasele din pastă grosieră. În ceramica lucrată cu roata (20—25%) se includ, în general, vasele modelate din pastă fină: căni, fructiere, strecurători, străchini.

În privința formelor, majoritare sînt diferitele tipuri de borcane și vase de mare capacitate, apoi cupele și fructierele, cănille, strecurătorile, cătuile, etc.

Decorul caracteristic borcanelor constă din briuri în relief alveolate și butoni, alveolați sau nu, și din proeminențe. Ceramica fină este ornamentată, în special, prin lustruire. Alte motive ornamentale: impresiunile, canelurile, arcadele, liniile orizontale sau în val. Nu s-a descoperit ceramică dacică pictată.

Vom menționa și câteva piese mai deosebite.

*Cană* ( $\varnothing=13$  cm) modelată cu mîna din pastă semifină, cu angobă brună-castanie, lustruită, arsă reducător.

Gura este largă, buza răsfrîntă, marginea rotunjită, gîtul tronconic, umărul în unghi, corpul tronconic, fundul plat. Are toartă bandată, cu proeminență tronconică în partea superioară. Pe gît are două caneluri, late și superficiale.

*Cană* modelată cu mîna din pastă semifină, angobă cenușie-gălbuie, arsă oxidant. Are gura inelară, buza răsfrîntă la orizontală, gîtul înalt și cilindric, umărul în unghi, corpul bitronconic, fundul albiat și evazat. Avea toartă prinsă pe umăr și buză. Prezintă incizii radiale la baza toartei.

*Ceștile* (cătuile) sînt relativ numeroase și de dimensiuni variate, de la cele mari pînă la miniaturi. Majoritatea prezintă arsuri secundare și au fost descoperite, aproape în totalitate, în gropile în formă de clopot, dispuse circular în jurul bazei. Nu prezintă nici un fel de decor.

*Fructierele* lucrate atît cu mîna cît și la roată, sînt destul de numeroase, din pastă fină, arse oxidant sau reducător. Unele au decor lustruit.

— Fragment din buza unei fructiere modelată cu mîna din pastă fină, cu angobă brună-cenușie, arsă reducător. După ardere, s-au incizat litere, se mai păstrează două din care una este „L” iar cealaltă incertă.

Ceramica de import este reprezentată, în cvasitotalitate, prin amfore de „tipul Cos” cu torți bicilindrice, modelate din pastă fină, cu nisip fin, de culoare alburie, avînd corpul svelt.

Numărul fragmentelor este destul de mare, reprezentînd aproape 10% din totalul ceramicii. În rest, s-au mai descoperit cîteva fragmente de urcioare și căni elenistice, și fundul unei cupe. De asemenea, menționăm cîteva fragmente de sticlă.

Resturile osteologice, numeroase, provin de la animale, păsări și pești. Majoritatea sînt de animale domestice, cele mai numeroase aparținînd bovinelor, apoi ovicaprinelor și porcinelor.

Dintre animalele sălbatice, cele mai multe provin de la cervide și de la mistreț.

Uneltele descoperite sînt, deocamdată, puține. Menționăm o rîșniță de piatră, cîteva frecătoare, cuțite din fier, fragmentare, diverse tuburi, minere și sule, în special din coarne de cerb sau din os.

Podoabele sînt reprezentate doar printr-un ac de fibulă, din bronz, și un fragment de brățară din fier.

Pe baza materialului rezultat așezarea se datează în sec. II—I î.e.n. Este posibil ca locuirea să înceteze la începutul sec. I e.n. cu ocazia strămutării la sudul Dunării a celor 50 000 geți de către Aelius Catus. Pînă în prezent nu s-au descoperit nici un fel de urme arheologice anterioare sau posterioare sec. II—I î.e.n.

Menționăm că la cca 1 km de așezarea în discuție se află un alt martor de eroziune de cca 2 ha pe care s-au descoperit urme de locuire geto-dacă numai din sec. IV—III î.e.n., pe lîngă materiale din alte perioade. Este probabil că populația s-a mutat,

din motive necunoscute, de pe popina menționată pe cea de care ne ocupăm în prezent.

Prin proporții și prin bogăția materialului așezarea geto-dacă de la Grădiștea se încadrează în categoria davelor geto-dace.

După coordonatele date de Ptolemeu (în Geografia, III, 8, 4) localitatea Zusidava este situată în nord-estul Munteniei, zonă unde o plasează și V. Pârvan.

Până în prezent nu cunoaștem vreo ipoteză de identificare a ei cu vreo așezare geto-dacă.

Avînd în vedere că dava geto-dacă de la Grădiștea se află în această zonă și că este locuită în sec. II—I î.e.n., cînd nu mai avem nici o altă așezare de amploare în această zonă, putem emite ipoteza localizării Zusidavei, la Grădiștea.